

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 16 juli 1914 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om överflyttning å övervaktmästaren vid riksdagens hus av de vice värden för riksdagshuset åliggande göromål.

I en inom andra kammaren väckt, till bankoutskottet remitterad motion, nr 55, hava herrar *Berg* i Munkfors och *Forssell* hemställt, att vice värdens för riksdagshuset göromål överflyttas på övervaktmästaren och att i avlöningsstaten för tjänsteinnehavare vid riksdagens hus titeln övervaktmästare ändras till övervaktmästare och vice värd; samt att nödiga ändringar i instruktionen vidtagas, som därav bliva en följd.

Till stöd härför hava motionärerna anfört följande:

»Vid föregående års riksdag behandlades en fråga angående någon förhöjning av löneförmånerna åt övervaktmästaren vid riksdagens hus. Vid frågans behandling i utskottet framkom ett förslag, huruvida icke vice värdskapet lämpligen kunde förenas med övervaktmästarebefattningen. Med anledning av förslaget skrev utskottet till riksgäldsfullmäktige och anhöll om deras utlåtande om saken. Riksgäldsfullmäktige avstyrkte framställningen, men inkommo i stället med förslag till ändring i instruktionen på så sätt, att till vice värd kunde antagas person stående utom riksgäldskontoret, detta för att lättare få fullt lämplig person för befattningen, men denna framställning avslogs av utskottet.

I riksgäldskontorets reglemente § 57 står:

'För övrigt äga fullmäktige att utse någon bland riksgäldskontorets tjänstemän, som bör ej allenast före och under riksdagen mottaga, vårda samt efter vederbörliga rekvisitioner utlämna de upphandlade effekterna

och ombesörja de under riksdagens fortgång ifrågakommande ytterligare uppköp, ävensom erforderliga reparationer å inventariersedlarna, utan ock vid varje kalenderårs slut upprätta och avgiva fullständig redovisning för alla dessa av honom mottagna effekter.' Enligt instruktionen för övervaktmästaren åligger honom bland annat: 'att tillhandagå vice värden med biträde vid värden av riksdagshuset och dess inventarier samt beträffande mottagande och utlämnande av för riksdagens behov upphandlade effekter.'

I själva verket är det väl så, att det huvudsakliga av vad som åligger vice värden redan under nuvarande förhållanden utföres av övervaktmästaren, och det ligger väl i sakens natur, att ingen kan vara lämpligare att göra det än han. Och då det redan nu åligger riksgäldsfullmäktige att antaga leverantörer o. d., torde de båda nämnda tjänsterna utan risk kunna förenas. Härigenom uppkommer en besparing av 1,200 kronor, som nu utbetalas för ett uppdrag, som, vi äro vissa därom, med fördel kan förenas med annan tjänstinnehavares åligganden.»

Över motionen har bankoutskottet inhämtat yttrande av fullmäktige i riksgäldskontoret, vilka i skrivelse den 18 juni 1914, med erinran att samma fråga väckts inom bankoutskottet vid 1913 års riksdag och att fullmäktige då efter anmodan av utskottet avgivit yttrande däröver, meddelat innehållet i detta yttrande, så lydande:

»I en till fullmäktige i riksgäldskontoret den 27 sistlidne februari avlåten skrivelse har bankoutskottet anhållit, att fullmäktige ville låta utarbeta instruktion för övervaktmästaren i riksdagens hus och, därest fullmäktige skulle finna anledning att i instruktionen införa bestämmelser av beskaffenhet att böra underställas riksdagens prövning, till utskottet inkomma med förslag till dylik instruktion. Tillika har utskottet anhållit att fullmäktige ville taga under övervägande, huruvida det kunde vara lämpligt att, med ändring av gällande bestämmelser rörande de åligganden, som tillkomma vice värden i riksdagens hus, överflytta omförmälda göromål helt eller delvis på övervaktmästaren, samt därefter till utskottet inkomma med det förslag, vartill omständigheterna kunde föranleda.

Med anledning härav vilja fullmäktige till en början lämna en redogörelse för de åligganden, som för närvarande tillhöra vice värden i riksdagens hus. Dessa åligganden, vid vilkas fullgörande vice värden har att i särskilda fall inhämta beslut och instruktioner av fullmäktige eller deras deputerade samt äger anlita biträde av övervaktmästaren, äro huvudsakligen följande:

att utöva ständig tillsyn över riksdagshuset, för fullmäktige anmäla uppkomna bristfälligheter, gå i författning om verkställande av beslutade reparationer och ändringsarbeten samt övervaka deras utförande;

att hava tillsyn över värden och underhållet av i riksdagshuset befutliga möbler och andra inventarier, över dem föra fullständiga förteckningar med utsatta priser samt ombesörja behövlige reparationer och nyanskaffningar av inventarier enligt fullmäktiges beslut;

att mottaga, vårda och efter vederbörliga rekvisitioner utlämna papper, skrivmaterialier och övriga effekter, som upphandlats för riksdagens behov, att ombesörja under riksdagens fortgång ifrågakommande ytterligare uppköp samt att årligen upprätta och avgiva redovisning över dessa varor;

att granska och attestera avgivna räkningar å för riksdagens räkning gjorda inköp och verkställda arbeten.

Då vice värden för övrigt har att biträda fullmäktige i allt, som avser deras befattning med vård och inseende över riksdagens hus och därmed sammanhängande uppdrag, tillkommer honom vidare, bland annat, att till fullmäktige avgiva förslag å de lokaler, som mellan riksdagarna kunna för längre eller kortare tider upplåtas till begagnande av kommittéer eller andra beredningar och församlingar, att anskaffa pålitlig vaktbetjäning åt ifrågavarande kommittéer m. fl., att verkställa prenumeration av tidningar för kamrarnas räkning; att efter bemyndigande av fullmäktige vid behov antaga tillfällig personal för vakthållning eller dylikt i riksdagshuset ävensom att hava inseende över ordningens upprätthållande därstädes.

Av den nu lämnade redogörelsen för vice värdens åligganden torde framgå, att dessa åligganden ställa stora anspråk på den person, som skall kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra dem. Så är särskilt förhållandet med de omfattande bestyren för verkställande av beslut om reparations- och ändringsarbeten i byggnaden, reparationer och nyanskaffningar av möbler, mattor och andra inventarier, uppköp av förbrukningsartiklar m. m. För sådant ändamål måste ofta upplysningar och råd inhämtas på sakkunnigt håll, vidare anbud införskaffas från byggnadsfirmor eller leverantörer, dessa anbud granskas och slutligen uppgörelser träffas. Det må även påpekas att den vice värden åliggande redovisningsskyldigheten förutsätter vana vid bokföring, samt att för utförande av vissa andra uppdrag fordras kännedom om arbetet inom riksdagen.

Fullmäktige måste därför med avseende å de flesta av vice värdens åligganden avstyrka en förändring, varigenom göromålen skulle överflyttas på övervaktmästaren. Då fullmäktige hava att svara för värden av riksdagshuset och för vidtagande därstädes av de anordningar, som för riksdagens arbete finnas vara behövlige och lämplige, är det för fullmäktige av stor vikt att till sitt närmaste biträde vid fullgörande av berörda uppdrag hava en person, som äger nödig utbildning och i övrigt för ändamålet erforderliga förutsättningar. Dessa fordringar, som måste ställas på den av fullmäktige utsedde vice värden i riksdagshuset, kan man däremot icke begära och i regel ej heller förvänta att finna uppfyllda hos övervaktmästaren. I sitt val av vice värd äro fullmäktige för närvarande begränsade till riksgäldskontorets tjänstemän; och hava fullmäktige hittills kunnat bland dem finna en för ändamålet lämplig person. Det synes emellertid vara möjligt att svårigheter härutinnan framdeles kunna möta, då denna tjänstemannakår icke är talrik och då, såsom ovan framhållits, särskilda kompetensfordringar måste ställas på ifrågavarande befattningshavare. Vice värdens göromål äro ock numera så omfattande och krävande, att

endast en person med mycket stor arbetsförmåga kan vara i stånd att vid sidan av sin tjänst i riksgäldskontoret sköta desamma. Med avseende härå anse fullmäktige önskvärdt att genom ändring i reglementet dem beredes möjlighet att till vice värd antaga även annan person än en riksgäldskontorets tjänsteman.

Om sålunda enligt fullmäktiges ovan uttalade mening de vice värden nu tillkommande åliggandena i allmänhet böra bibehållas vid denna befattning, synes det fullmäktige emellertid vara skäl att åt övervaktmästaren anförtro att på eget ansvar och oberoende av vice värden fullgöra vissa uppdrag och åligganden. I sådant hänseende anse fullmäktige lämpligt att övervaktmästaren erhåller bemyndigande och uppdrag att utöva förmanskap såväl över den tjänstepersonal, som enligt beslut av fullmäktige är anställd i riksdagshuset för vakhållning vid portarna, skötsel av hissarna och dylikt, som ock över all den vaktbetjäning, som är anställd hos riksdagens kamrar, utskott och tryckeriexpedition eller mellan riksdagarna tjänstgör hos kyrkomöte, statsrevision, kommittéer eller andra församlingar och beredningar, som begagna lokaler i riksdagshuset. I sammanhang härmed bör det åläggas övervaktmästaren att såväl under som mellan riksdagarna ansvara för vakhållningen vid portarna samt hava uppsikt över att den i riksdagens lokaler anställda vaktbetjäningen iakttagit god ordning.

Åt övervaktmästaren torde vidare böra uppdragas att låta ombesörja renhållning och städning av alla för riksdagen avsedda lokaler i riksdagshuset.

Förutom omförmälda självständiga uppdrag bör övervaktmästaren såsom förut hava till åliggande att tillhandagå vice värden med biträde vid värden av riksdagshuset och dess inventarier, samt beträffande mottagande och utlämnande av för riksdagens behov upphandlade varor.

Det synes fullmäktige vara lämpligt att i riksgäldskontorets reglemente intagas föreskrifter om övervaktmästarens åligganden liksom ock att de där redan befintliga men ganska ofullständiga bestämmelserna om vice värdens befattning kompletteras. I sammanhang härmed torde ock reglementets bestämmelser i fråga om fullmäktiges uppdrag beträffande vård och inseende över riksdagshuset böra omredigeras.

I enlighet med vad av fullmäktige här ovan blivit anfört få fullmäktige hemställa, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen att, med uteslutande av § 51 och sista stycket av § 57 i det för riksgäldskontoret nu gällande reglementet, införa följande stadganden i riksgäldskontorets reglemente.

§.

Riksdagens hus står under fullmäktiges vård och inseende, och skola fullmäktige en gång varje år anställa besiktning å byggnaden med därtill hörande inventarier, över vilka fullständig förteckning bör föras.

Till sitt biträde vid fullgörande av omförmälda och därmed sammanhängande uppdrag äga fullmäktige antaga lämplig person att vara vice värd i riksdagens hus. Förutom de å ordinarie stat uppförda tjänsteinnehavarna vid huset, nämligen övervaktmästaren och övermaskinisten, äga fullmäktige vidare att anställa erforder-

lig personal för husets bevakning samt för vård och skötsel av däri befintliga inrättningar.

§.

Vice värden i riksdagen hus, som är skyldig att i sin tjänstgöring ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som av fullmäktige honom meddelas, åligger huvudsakligen:

att utöva ständig tillsyn över riksdagshuset, för fullmäktige anmäla uppkomna bristfälligheter, gå i författning om verkställande av beslutade reparationer och ändringsarbeten samt övervaka deras utförande;

att vårda och underhålla alla i riksdagshuset befintliga möbler och övriga inventarier, över desamma föra fullständiga förteckningar med angivande av deras inköpspris och tiden för inköp eller försäljning samt ombesörja behövliga reparationer och nyanskaffningar av inventarier enligt fullmäktiges beslut;

att mottaga, vårda och efter vederbörliga rekvisitioner utlämna tryck- och skrivpapper, skrivmaterialier och övriga effekter, som upphandlats för riksdagens behov, att ombesörja under riksdagens fortgång ifrågakommande ytterligare uppköp, samt att årligen upprätta och avgiva redovisning över alla dessa effekter;

att granska och attestera avgivna räkningar å för riksdagens räkning gjorda inköp och verkställda arbeten; samt

att utöva närmaste förmansksp över riksdagshusets övermaskinist och den övriga för maskinerna i riksdagshuset anställda personalen.

§.

Övervaktmästaren i riksdagens hus, som är skyldig att i sin tjänstgöring ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som av fullmäktige honom meddelas, åligger huvudsakligen:

att utöva förmanskap såväl över den tjänstepersonal, som enligt beslut av fullmäktige är anställd i riksdagshuset för vakthållning vid portarna, skötsel av hissarna eller dylikt, som ock över all den vaktbetjäning, som är anställd hos riksdagens kamrar, utskott och tryckeriexpedition eller tjänstgör hos kyrkomöte, statsrevision, kommittéer eller andra församlingar och beredningar, som begagna lokaler i riksdagshuset; skolande övervaktmästaren såväl under som mellan riksdagarna ansvara för vakthållningen vid portarna och hava uppsikt över att den i riksdagens lokaler anställda vaktbetjäningen iakttagit god ordning, och äger han att, då anledning till anmärkning härutinnan förekommer, därom till vederbörande göra anmälan,

att låta ombesörja renhållning och städning av alla för riksdagen avsedda lokaler i riksdagshuset, samt

att tillhandagå vice värden med biträde vid värden om riksdagshuset och dess inventarier, samt beträffande mottagande och utlämnande av för riksdagens behov upphandlade effekter.»

Härefter anföra fullmäktige följande:

»Vad i ovanintagna yttrande blivit anfört, vilja fullmäktige nu åberopa. Fullmäktige få sålunda avstyrka den förevarande motionen och på samma gång vördsammt anhålla, att bankoutskottet ville hos riksdagen hemställa om godkännande av fullmäktiges i åberopade skrivelsen avgivna förslag även i de delar, vilka 1913 års bankoutskott icke ansåg sig böra framlägga till riksdagens prövning.»

Utskottet.

Såsom av fullmäktiges här ovan intagna yttrande framgår, åligger det vice värden bland annat att utöva ständigt tillsyn över riksdagshuset, för fullmäktige anmäla uppkomna bristfälligheter, gå i författning om verkställande av beslutade reparationer och ändringsarbeten samt övervaka deras utförande.

Utskottet vill med avseende härå omförmäla, hurusom fullmäktige i riksgäldskontoret i en till chefen för finansdepartementet den 15 januari innevarande år avlåten skrivelse gjort framställning i syfte att för värden av riksdagshuset få anlita överintendentsämbetet; och hava fullmäktige i sin berörda skrivelse anfört följande:

»Enligt vad fullmäktige i riksgäldskontoret erfarit har herr statsrådet efter bemyndigande av Kungl. Maj:t den 31 sistlidna oktober tillkallat sakkunniga med uppdrag att efter verkställd utredning avgiva förslag till omorganisation av överintendentsämbetet jämte löneroglering för befattningshavare i ämbetsverket. Då fullmäktige anse det fördelaktigt, om fullmäktige finge för värden av det stora och dyrbara riksdagshuset anlita överintendentsämbetet och byggnaden sålunda kunde komma under ständigt inseende av sakkunnig myndighet, tillåta sig fullmäktige hemställa, att herr statsrådet benäget ville taga under övervägande, huruvida frågan om en dylik anordning lämpligen kunde av ovannämnda sakkunniga tagas under behandling i sammanhang med de övriga frågor, som utgöra föremål för deras utredning.

Fullmäktige hava icke förbisett en formell betänklighet, som skulle kunna uppstå, i händelse den nu ifrågasatta anordningen komme till stånd. Överintendentsämbetet såsom ett kungl. ämbetsverk torde nämligen icke vara berättigat att vända sig direkt till riksdagen med de framställningar angående riksdagshuset, som kunna bliva erforderliga. Detta hinder lär dock kunna undanröjas genom meddelande av föreskrift därom, att ämbetet hade att med sådana framställningar vända sig till fullmäktige, vilka det sedermera tillkomme att fatta beslut om dessas framläggande för riksdagen.»

Enligt vad utskottet inhämtat, har chefen för finansdepartementet den 20 januari innevarande år anmodat ovanbemälda sakkunniga att yttra sig i ärendet.

På sätt av det ovan anförda framgår, är frågan om tillsynen och värden av riksdagshuset för närvarande föremål för särskild utredning.

Då dessa åligganden torde utgöra en icke oväsentlig del av vice värdens uppgifter, har utskottet, som väl finner motionärernas framställning vara förtjänt av beaktande, icke ansett lämpligt att i frågans nuvarande läge några åtgärder vidtagas i motionens syfte.

Enär utskottet sålunda icke ansett några förändringar i avseende å vice värdens åligganden nu böra vidtagas, har fullmäktiges i ovan först intagna skrivelse gjorda framställning icke föranlett till någon utskottets åtgärd.

Åberopande vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 55, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 juli 1914.

På bankoutskottets vägnar:

I. VON STAPELMOHR.

Reservationer:

av herrar *von Stapelmohr, J. Ekman* och *Gustafsson*, vilka ansett, att det å sid. 7 förekommande uttrycket »som väl finner motionärernas framställning vara förtjänt av beaktande» icke bort inflyta i utlåtandet;

samt av herrar *Gelotte, Berg* i Munkfors, *Edbom* och *Borggren*.

Vid detta ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
av första kammaren: herrar *von Stapelmohr, Hedenstierna, Ekman, Gustafsson, Roos, Gelotte, Kjellgren* och *Montgomery*; samt
av andra kammaren: herrar *Vahlquist, Juhlin, Söderberg* i Hobborn, *Berg* i Munkfors, *Olsson* i Tyllered, *Edbom, Hagberg* och *Borggren*.
